

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/nauka-i-edukacja/edukacja-1/przystanek-historia/244256,Stanislaw-Blachut-Brzoza-Jan-Matyasik-i-Jozef-Traczyk-Tarzan.html>
28.06.2026, 14:36

Stanisław Błachut „Brzoza”, Jan Matyasik i Józef Traczyk „Tarzan”

W nocy z 24 na 25 czerwca 1946 r. w Myślenicach zginęli Stanisław Błachut „Brzoza”, Jan Matyasik i Józef Traczyk „Tarzan”, żołnierze oddziału partyzanckiego „Błyskawica”, dowodzonego przez por. Józefa Dudę „Dara”.

24.06.2026

WALCZĄC DO KOŃCA...

24 CZERWCA
80. ROCZNICA ŚMIERCI
STANISŁAWA BŁACHUTA „BRZOZY”,
JÓZEFA TRACZYKA „TARZANA”
I JANA MATYASIKA

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Krakowie

Tej nocy Błachut, Matyasik i Traczyk próbowali uciec z celi mieszczącej się w suterenach Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Myślenicach. Otworzyli skrzydła

niezabezpieczonego kratami okna i wyłamali ramę okienną, przymocowaną do framugi z zewnątrz. Następnie skierowali się w stronę otaczających dziedzińiec ogrodów, żeby wydostać się na miasto. Spostrzegł ich jednak wartownik Edward Gunia i oddał za nimi serię strzałów z pepeszy. Do ostrzeliwania uciekinierów przyłączyli się Rafał Stręk, pełniący tej nocy służbę przy rkm-ie oraz Franciszek Ostafin, który wracał z akcji w terenie. Błachut poniósł śmierć w wyniku seryjnych ran postrzałowych klatki piersiowej, Traczyk i Matyasik - od ran głowy.

Trzech partyzantów zostało zatrzymanych kilka dni wcześniej przez stacjonujące w Jordanowie wojsko, po czym odstawiono ich do więzienia PUBP w Myślenicach, gdzie nastąpiły pierwsze przesłuchania. Pochodzili z obecnego powiatu suskiego. Najstarszy z nich, Józef Traczyk, urodził się 21 lutego 1923 r. (według innych źródeł - 22 stycznia) w Bystrej. Najmłodszy, Jan Matyasik - 23 lutego 1926 r. (według jednego z dokumentów miesiąc później) w Osielcu. Natomiast Stanisław Błachut - 12 lipca 1924 r. w Kojszówce. Pochodzili z chłopskich rodzin. W okresie okupacji niemieckiej Matyasik uczęszczał do szkoły rolniczej, po czym podjął pracę w kamieniołomie w Osielcu.

Podczas II wojny światowej byli żołnierzami Armii Krajowej. Traczyk i Błachut znaleźli się w szeregach oddziału partyzanckiego „Chełm”, dowodzonego przez Tadeusza Mazurkiewicza „Borutę”. Matyasik należał do tzw. terenówki, którą w Osielcu dowodził Mieczysław Janik „Bela”.

W lutym 1945 r. OP „Chełm” wyszedł z konspiracji i złożył broń. Niektórzy jego żołnierze wstąpili do służb komunistycznego państwa, zgodnie z szerszą polityką podziemia i PSL, polegającą na opanowywaniu terenowych struktur aparatu władzy. Józef Traczyk przez miesiąc pracował jako funkcjonariusz na posterunku MO w Bystrej. Materiały archiwalne wskazują, że przez jakiś czas, przed wstąpieniem do oddziału, współpracował z PUBP pod ps. „Tarzan”, nie wiemy jednak, jaki charakter miała ta współpraca, bo dokumenty zostały zniszczone w latach 60. Matyasik do lutego 1946 r. był funkcjonariuszem Straży Ochrony Kolei. Pod koniec lutego wziął udział w akcji ekspropriacyjnej w Wieprzcu dokonanej na osobie określonej jako volksdeutsch, a potem zaczął się ukrywać. Błachut był członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Do oddziału partyzanckiego „Błyskawica” cała trójka została przyjęta w maju 1946 r. W jego szeregach pozostawali zaledwie około miesiąca. Stanisław Błachut wziął udział m.in. w zakończonej niepowodzeniem akcji w Sułkowicach. 20 maja partyzanci opanowali tamtejszy urząd gminy i spółdzielnię, w których dokonali rekwizycji, nie zdołali natomiast zdobyć posterunku MO. W drodze powrotnej zatrzymali się w Budzowie, gdzie dopędził ich pościg złożony z funkcjonariuszy myślenickiego UB i plutonu operacyjnego Powiatowej Komendy MO. Zaskoczeni partyzanci utracili pojazdy ze zdobytymi towarami i część broni, a osłaniający odwrót Henryk Zajda „Grom” został śmiertelnie ranny. Około miesiąca później Błachut, Matyasik i Traczyk dostali się w ręce KBW.

Tekst Jarosław Ptak

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

Żołnierze Wyklęci

Artykuł